

(The National Interest, 2.2.2010)

Пре шест година, у одговору на критичко писмо из пера Герија Шмита, објављеном у часопису *The National Interest*, Тревис Тенер и ја изнели смо следеће упозорење:

“Не бисмо се, међутим, сложили са његовом тврдњом да Сједињене Државе ‘не морају да бирају’ између одржавања добрих односа са Русијом и Кином и подржавања савезника као што су Тајван или Грузија. Чини нам се да су то само лепе жеље. Понекад смо напросто принуђени да вршимо избор. А, као реалисти, сматрамо да наши избори морају да буду засновани на јасној процени приоритета америчке спољње политике.”

Сједињене Државе се изгледа нису руководиле таквом проценом када су објавиле да ће Тајвану испоручити још један контингент војне опреме. Будући да је то уследило након изјаве да циљеви владе укључују јачање партнерског односа са Кином, чини се да је америчка влада сматрала да не мора да врши никакав избор.

Постоји читав низ добрих стратешких разлога због којих Сједињене Државе желе да продају најсавременије оружје Тајвану. Али Вашингтон, рекло би се, верује да је могуће обезбедити велику испоруку оружја за Тајпеј, а да то истовремено има мало или нимало утицаја на односе са Пекингом. Обамина администрација не може да следи јавно изнети циљ јачања партнерства са Народном Републиком Кином ако верује да ће некако моћи да проблем Тајвана “извуче” из ширег оквира кинеско-америчких билатералних односа. То посебно важи сада када је у кинеско-тајванским односима дошло до реалних побољшања након доласка владе Ма Јинга, који би могли – овде морам да нагласим да је то врло слаба могућност – да буду почетак процеса коначног помирења.

Данашње издање Wall Street Journal-а преноси изјаву Александра Хуанга, професора

стратешких студија на тајпешком Универзитету Тамканг, који је уверен да ће пекиншки протести у вези са продајом оружја бити ограниченог трајања. Али овај оптимизам је можда преурањен. У прошлости је тако нешто и могло да се очекује. Данас је, међутим, Вашингтон тај коме је све више потребно кинеско пристајање када је реч о мерама које су врло важне за Сједињене Државе – затварање рупа у спровођењу санкција у Ирану, превредновању сопствене валуте, већем ангажовању око климатских промена. И, наравно, Кина би могла да донесе одлуку да престане да купује од америчких компанија – претња која свакако брине Боеинг - а за председника који би желео да у року од пет година удвостручи амерички извор како би обезбедио 2 милиона нових радних места, то је несумњиво озбиљна опасност.

Можда је Обамина администрација дошла до закључка, након искуства током прве године мандата, да влада у Пекингу не намерава да води рачуна о кључним америчким интересима. У том случају, подсећање Народне Републике Кине да Сједињене Државе могу да предузму кораке који утичу на важне интересе Пекинга – и обезбеђивање лојалности малих савезника у том процесу – представља разумљиву реакцију. То наравно има везе и са настављањем политике према Ирану током друге године мандата. Ако, као што смо већ образлагали у горе поменутом одговору, Обамин тим дође до закључка да санкције неће бити ефикасно оружје, и разматра или неки вид прикривене акције и/или могућу промену режима, онда кинеска сарадња губи на значају – нарочито ако Пекинг не понуди никакву реалну помоћ у погледу строжих санкција. Наравно, дипломатски маневри могу да се наставе, али ако администрација сада припрема План Б за Иран, онда трајни напори око прибављања кинеске подршке губе на значају.

Проблем би, међутим, могао да настане уколико би Вашингтон очекивао озбиљнију кинеску помоћ у вези са читавим низом питања – не само у вези са Ираном, него и са Авганистаном/Пакистаном, трговином, климатским променама, трговинским преговорима, итд – а наставио са поменути испоруком не урачунавајући потенцијалну корист и штету. У политици нема бинарних избора, али има градација. Како ће Сједињене Државе интерпретирати одлуке Конгреса које одобравају подршку одбрамбеној моћи Тајвана зависиће од Вашингтона. Можемо само да се надамо да су корист и штета изабраног курса добро одвагани – и да се нико није озбиљно прерачунао. Можда ће оптимизам професора Хуанга и овога пута бити оправдан. Надајмо се да је тако.

Николас К. Гвоздев је виши уредник у часопису *The National Interest* и професор студија о националној безбедности на U.S. Naval War College.

Проблем Тајвана

Пише: Николас К. Гвоздев
среда, 03 фебруар 2010 13:49

(Превод с енглеског **Весна Тодоровић**)

<http://www.nationalinterest.org/Article.aspx?id=22828>